

اصول نگهبانی و حفاظت از سازمان‌ها

نوشته‌ی سید محمد سعادت

سرشناسه	: سعادت، سیدمحمد، ۱۳۳۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: اصول نگهبانی و حفاظت از سازمان‌ها/ نوشته‌ی سیدمحمد سعادت.
مشخصات نشر	: شیراز: سیدمحمد سعادت، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰-۱۱۷۳-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: ساختمان‌های اداری -- تدابیر ایمنی
موضوع	: Office buildings -- Security measures
موضوع	: نگهبانان
موضوع	: Watchmen
موضوع	: نگهبانان -- مدیریت
موضوع	: Watchmen -- Management
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ س۷ الف/HP۵۵۴۷
رده بندی دیویی	: ۳۵۲/۳۷۹
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۵۰۲۷۴

□□□

اصول نگهبانی و حفاظت از سازمان‌ها

سید محمد سعادت

□□□

نوبت و سال چاپ: اول ۱۳۹۷ شیراز/ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه / شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۰-۱۱۷۳-۶
 طرح جلد: فاطمه امیری شیرازی / صفحه‌آرا: اطلس دهقانی / ویراستار: حمید اکبرپور/ تایپ: مرجان کاظمی پور
 چاپ و صحافی: دنیا / قیمت ۲۴ هزار تومان

□□□

ارتباط با نویسنده:

Ir.shiraz1400@gmail.com - تلفن-۰۹۳۷۰۱۹۱۵۶۸

□□□

چاپ دوم بهار ۱۳۹۸- همراه با اصلاحات- شمارگان ۵۰۰۰ نسخه

چاپ سوم زمستان ۱۳۹۸ هزار جلد

حق چاپ محفوظ است

تقدیم به:

رهبر فرزانه‌ی انقلاب، بزرگ پرچم‌دار حفاظت از
انقلاب و کشور عزیزمان ایران

و تمامی نگهبان‌هایی که عاشقانه و بدون هیچ چشم
داشتی، در راه حفاظت از مرز و بوم کشور، از هیچ
تلاشی فروگذار نیستند.

به ویژه آنان که با کمترین امکانات و تحمل رنج
غربت، مشغول حفظ و حراست از مرزها هستند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۱	فصل اول: تعاریف و مفاهیم
۱۱	نگهبان
۱۲	نگهبانی
۱۳	موضع نگهبانی
۱۳	تهدید
۱۴	حفاظت
۱۵	حفاظت گفتار
۱۵	صلاحیت حفاظتی
۱۵	حفاظت فیزیکی
۱۶	مسئول انتظامات
۱۶	سرشیفت
۱۶	سازمان
۱۷	فصل دوم: تهدید
۱۷	بخش اول - تهدید و اهمیت شناخت آن
۱۷	انواع تهدید
۱۸	انواع تهدیدها از نظر عوامل
۱۸	انواع تهدیدها از نظر هدف
۱۸	اهمیت شناخت تهدید و آسیب
۲۰	بخش دوم - اهداف تهدید
۲۰	(۱) اهداف مهاجمها برای ورود به سازمان
۲۰	الف) اهداف سیاسی
۲۰	ب) اهداف مالی
۲۰	ج) اهداف انتقامجویی
۲۱	مهاجمها با اهداف انتقامجویی
۲۴	بخش سوم - دلایل و انگیزه‌های تهدید
۲۵	فقر و نداری

۲۵	انتقام‌جویی
۲۵	سهل‌انگاری
۲۶	ماجرای جویی
۲۶	زیاده‌خواهی
۲۶	برخی دام‌های مهاجم‌ها، با استفاده از ضعف زیاده‌خواهی نگهبان
۲۷	اجبار و فشار
۲۷	وسوسه
۲۷	تطمیع و تشویق

۲۹ فصل سوم: حفاظت

۳۰	بخش اول - توصیه‌های حفاظتی در اسلام
۳۰	الف) آیاتی از قرآن کریم در زمینه رعایت اخلاق و حفاظت از اطلاعات
۳۱	ب) حفاظت در سیره و زندگانی امامان معصوم (ع)
۳۲	بخش دوم - معیار طبقه‌بندی و میزان اهمیت سازمان‌ها
۳۲	داشته‌های قابل حفاظت سازمان
۳۳	اهداف کلان حفاظت فیزیکی
۳۴	ملاک و معیار طبقه‌بندی تأسیسات
۳۴	میزان اهمیت سازمان‌ها
۳۶	چند نکته‌ی مهم در باره‌ی تردد
۳۷	نقاطی که نفوذ عوامل انسانی را به سایت آسان می‌کند
۳۷	نقاطی که نفوذ عوامل انسانی را به ساختمان آسان می‌کند
۳۸	بخش سوم - رازداری و حفاظت گفتار
۳۸	راز یا همان اسرار سه گونه است
۳۹	۱) راز خود
۳۹	دلایلی که برخی افراد راز خود را فاش می‌کنند:
۳۹	الف- ضعف شخصیت
۳۹	ب- حراف بودن
۳۹	ج- و مواردی همچون
۴۱	۲) راز دیگران
۴۱	۳) راز سازمان
۴۱	اسرار حاکمیتی یا ملی از دو حالت خارج نیست
۴۲	ضرورت حفاظت گفتار و رازداری برای نگهبان‌ها
۴۳	بخش چهارم - توصیه‌های حفاظتی در رابطه با قفل و کلید

۴۵ فصل چهارم: اقدامات

۴۵	بخش اول: وظیفه‌ی سازمان، مسئولان و کارکنان
----	--

۴۵	الف) وظیفه‌ی مسئولان و مدیران ارشد سازمان
۴۸	ب) وظیفه‌ی کارکنان سازمان
۴۹	بخش دوم- وظیفه‌ی حفاظت فیزیکی و سرشیفت
۴۹	الف) وظایف حفاظت فیزیکی یا مسئول انتظامات
۵۱	عوامل توان‌مند سازی انتظامات
۵۲	ب) وظایف سرشیفت‌ها
۵۲	ج) حداقل امکانات موردنیاز حفاظت فیزیکی
۵۳	بخش سوم- وظایف نگهبان‌ها
۵۳	عمده وظایف نگهبان
۵۴	۱- وظیفه در شروع نگهبانی
۵۴	۲- وظیفه هنگام مشغول بودن به نگهبانی
۶۳	۳) وظیفه در هنگام پست دادن
۶۳	۴) وظیفه در هنگام گشت
۶۴	گشت
۶۴	الف) گشت پیاده:
۶۵	ب) گشت سواره
۶۵	نکاتی که در گشت سواره باید رعایت شود
۶۶	عوامل مهم در عدم موفقیت نگهبان
۶۷	برخی ترفندهای مهاجم‌ها برای فریب دادن نگهبان
۶۹	چند نکته‌ی کلی که نگهبان‌ها باید رعایت کنند
۶۹	۵) وظیفه در رابطه با دوربین‌های مدار بسته و اتاق دوربین (مانیتورینگ)
۶۹	الف) دوربین‌های مدار بسته
۷۰	نکاتی که در هنگام نصب دوربین باید مورد توجه قرار گیرد
۷۱	نصب دوربین‌ها رو به روی یکدیگر
۷۱	مسیر عبور کابل دوربین‌ها (نکات قابل توجه در طراحی مسیر عبور کابل دوربین‌ها)
۷۱	ب) اتاق دوربین یا مانیتورینگ
۷۲	۶) وظیفه در پایان نگهبانی و هنگام تحویل دادن پست
۷۴	فصل پنجم: مشاهده و توصیف
۷۴	الف) مشاهده
۷۶	برخی عوامل که باعث مشاهده بصورت ناقص و نامناسب می‌شود
۷۶	۱) عجله
۷۶	۲) اغراق و مبالغه
۷۶	۳) کنترل نکردن احساسات
۷۸	ب) توصیف (یا گزارش‌دهی)
۷۸	نکاتی که در هنگام توصیف یا گزارش‌دهی باید رعایت گردد

۷۸..... اهمیت گزارش‌دهی

۸۳..... فصل ششم: قوانین و مقررات

۸۳ قانون تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور(مصوب شهریور ۱۳۹۳مجلس شورای اسلامی)

۸۶..... آئین‌نامه‌ی اجرایی قانون تعیین حریم حفاظتی - امنیتی اماکن و تأسیسات کشور

۴۹..... قوانین و مقررات داخلی سازمان.....

۸۸..... موادی از قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی مرتبط با موضوع.....

۹۳..... قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی مصوب ۱۳۵۳.۱۱.۲۹ مجلس شورای ملی

۹۵..... منابع

مقدمه:

تهدیدهای فزاینده و پیچیده‌ای که به صورت روز افزون متوجه سازمان‌ها (اعم از نیروی انسانی، اسناد، مدارک و اطلاعات، تاسیسات، تجهیزات، امکانات و اموال) است، یکی از دغدغه‌های اصلی دولت‌ها و نظام‌های حاکمیتی برای تأمین امنیت آن‌ها شده است. چرا که حفاظت از سازمان‌ها با توجه به فراوانی و گستردگی آن‌ها، مستلزم تأمین بودجه‌ی کلان است. دولت‌هایی که با مشکلات بودجه‌ای مواجه‌اند، توان لازم برای تأمین تمام امکانات حفاظتی را نداشته و بیشتر در معرض آسیب خواهند بود و در این زمینه، دولت‌مردان کشور عزیزمان ایران نیز از این امر مستثنا نیستند.

بنابراین توجه جدی مسئولان ارشد سازمان‌ها برای تأمین حداقل امکانات حفاظتی به منظور حفاظت نسبی از سازمان، امری اجتناب‌ناپذیر است. علاوه بر آن، آموزش و توجیه نگهبان‌ها نیز از اولویت ویژه‌ای برخوردار خواهد بود که انشاءالله این مجموعه‌ی هر چند مختصر، بتواند چراغ راه عزیزانی باشد که عمر خویش را صرف حفاظت از مجموعه‌های مختلف کشور عزیزمان ایران می‌کنند.

فصل اول:

تعاریف و مفاهیم

اماکن یا تأسیسات

اماکن محل‌هایی هستند که سایر اهداف حفاظتی، اعم از اسناد، اشخاص، ارتباطات و ... در آن‌ها استقرار می‌یابند و به همین دلیل پیوند تنگاتنگ و عمیقی بین اماکن و سایر موضوعات برقرار می‌باشد.^۱

به عبارت دیگر بین اماکن، اسناد، اشخاص، ارتباطات و ... پیوندهایی وجود دارد. مثلاً اسناد در اماکن نگهداری می‌شود بنابراین این بین اسناد و مدارک پیوند وجود دارد.^۲

نگهبان:

به روش‌هایی که موجب حفظ و حراست از اماکن و تأسیسات دارای رده‌ی حفاظتی با رعایت مقررات انتظامی می‌گردد نگهبانی می‌گویند.^۳

نگهبان، فردی است که به منظور پاییدن و مراقبت یک منطقه و جلوگیری از غافلگیر شدن گمارده می‌شود.^۴

نگهبان یا پاسدار فردی است مسلح به دو سلاح ایمن و آتشین (سرد و گرم) که جهت جلوگیری از ضربه‌های دشمن از یک منطقه حفاظت می‌کند و دارای دو وظیفه‌ی عمومی و

^۱ - اکبری ۱۳۸۹ ص ۱۱۹

^۲ - صدری ۱۳۹۲، ص ۵۰

^۳ - نصرتی پاییز ۹۶

^۴ - حراست ۱۳۹۴

خصوصی می‌باشد.^۱

نگهبان به مفهوم حفاظت و نگهداری از یک محل یا منطقه و به‌طور کلی از یک مکان خصوصی یا عمومی به منظور تأمین و عدم ورود افراد غیر مجاز به محل یا منطقه‌ی مورد نظر و جلوگیری از سرقت اموال توسط سارق یا سارقین و پیشگیری از وقوع جرایم می‌باشد^۲ در یک تعریف جامع می‌توان گفت: «نگهبان فردی است که از سوی یک شخصیت حقوقی، با علائم، امکانات مخصوص و لباس مشخص در یک منطقه یا محل خاص مستقر می‌شود و وظیفه‌ی مراقبت و حفاظت و یا ایجاد نظم از آن محل یا منطقه را به عهده دارد.»

نگهبانی

به روش‌هایی که موجب حفظ و حراست از اماکن و تأسیسات دارای رده‌ی حفاظتی با رعایت مقررات انتظامی می‌گردد نگهداری می‌گویند.^۳

در جزوه‌ی آموزش نگهداری، ویژه‌ی دانشگاه صنعتی شریف بیان شده: «به روش‌هایی که موجب حفظ و حراست از اموال، اماکن، تأسیسات و یا ایجاد مقررات انتظامی می‌شود اصول نگهداری گفته می‌شود.»

و در جزوه‌ی آموزشی حراست وزارت علوم تحت عنوان "اصول نگهداری" در مفهوم نگهداری آمده است «به روش‌هایی که موجب حفظ و حراست از اموال دولتی، اماکن، تأسیسات و یا ایجاد مقررات انتظامی می‌شود اصول نگهداری گویند.»

نگهبانی را در یک تعریف کامل‌تر می‌توان این‌گونه تعریف کرد. «نگهبانی عبارت است از استقرار یک فرد آموزش دیده با علائم و لباس مشخص، در یک منطقه یا محل خاص به منظور مراقبت و حفاظت و یا ایجاد نظم از آن محل یا منطقه.»

^۱ - جبارپور ۱۳۹۵

^۲ - کرد بیجه، بدون تاریخ

^۳ - نصرتی پاییز ۹۶

موضع نگهبانی:

موضع نگهبانی: محلی است که نگهبان جهت مراقبت محیط و حفاظت خود در آن قرار می‌گیرد.^۱ موضع نگهبانی مناسب‌ترین نقطه، محل یا مکانی است که مسئولان سازمان به‌منظور استقرار پست نگهبانی انتخاب می‌کنند و نگهبان در آن جا مستقر می‌شود تا علاوه بر مراقبت از محیط، به حفاظت از خود نیز بپردازد.

تهدید:

عمده تعاریفی که در لغت‌نامه‌های معتبر از واژه‌ی تهدید صورت گرفته است، پیرامون تهدیدهایی است که در لفظ و بالقوه توسط فرد، گروه، یا یک حاکمیت سیاسی (کشور) علیه دیگری اعم از فرد، گروه، یا یک حاکمیت سیاسی (کشور)، صورت می‌گیرد. لغت‌نامه‌های معتبر بین المللی تعاریف کمابیش مشابهی از تهدید ارائه داده است. لغت‌نامه‌ی «وبستر» تهدید را «بیان و ابراز قصد آسیب رساندن، نابودی یا تنبیه کردن دیگران از روی انتقام یا ارباب می‌داند.» لغت‌نامه‌ی آکسفورد نیز در تعریف تهدید، آن را «قصد ابراز شده برای صدمه، یا آسیب‌رسانی یا دیگر اقدامات خصمانه، علیه کسی معرفی می‌کند.» در اصطلاح نیز تهدید عبارت است از وضعیتی که در آن، خطر یا آسیب جدی، ارزش‌های اساسی و حیاتی نیز تهدید یک بازیگر را مورد هدف قرار می‌دهد.^۲ در لغت‌نامه‌ی عمید واژه‌ی تهدید به معنی «ترسانیدن، بیم دادن و بیم عقوبت دادن» قید شده است.^۳

اما منظور از تهدید در این نوشته «وجود هرگونه ضعف بالفعل سازمان که می‌تواند تلاش حریف، رقیب، دشمن، فرد یا افراد مهاجم و... را علیه داشته‌های سازمان اعم از دسترسی به اطلاعات، تخریب، سرقت و... عملی نماید» پس می‌توان تهدید را اینگونه تعریف کرد:

تهدید عبارت است از: «متصور بودن هرگونه خطر و احتمال ورود آسیب از طریق عوامل مختلف انسانی (جاسوس، سارق، مخالف، معارض و...) و دیگر عوامل محیطی و طبیعی (باران،

۱- حراست ۱۳۹۵

۲- افضل ۱۳۹۰، ص ۳۰

۳- عمید، ۱۳۷۹

باد، سیل، زلزله، آتش، موریانه، رطوبت و...) به کشور، سازمانها، جامعه و...»

حفاظت:

حفاظت به معنی نگه‌داشت. یعنی برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی و مراقبت پایدار از منابع زنده و غیر زنده بر اساس طرح جامع مدیریت در مقابل حفاظت^۱

حفاظت عبارت است از مجموعه اقداماتی که اهداف طبقه‌بندی شده را در مقابل تهدیدها تأمین می‌کند و منجر به افزایش ضریب اطمینان می‌شود.

اساساً حفاظت زمانی با مسمی و با معنی می‌شود که هدفی مورد تهدید قرار گرفته باشد به عبارتی تا زمانی که هدفی به‌طور جدی مورد تهدید قرار نگرفته باشد واژه‌ی حفاظت هیچ موضوعیت و کاربردی نخواهد داشت و قطعاً سوالاتی چون "حفاظت از چه؟" و "در مقابل کی؟" بدون پاسخ خواهد ماند. بنا براین با این فرض که ما هدفی داریم و این هدف مورد تهدید و یا در معرض آن خواهد بود به دو رکن اساسی از تعریف حفاظت یعنی اهداف و تهدیدات خواهیم رسید.^۲

حفاظت از ابتداهمراه و همگام با آفرینش جهان هستی وجود داشته و خداوند منان در خلقت هر موجود و جاندار، امور حراستی را به‌طور فطری قرار داده است، سیستم حفاظتی موجود در مخلوقات جهان هستی به قدری کامل و پیشرفته است که در هر مقطعی از زمان نکات جدیدی از سیستم حفاظتی انسان گشف می‌گردد.^۳

حفاظت به معنی سلسله اقداماتی است که امنیت اهداف طبقه بندی شده را در برابر تهدیدات تأمین نموده و منجر به افزایش ضریب اطمینان گردد.

حفاظت در یک برداشت کلی عبارت است از انجام اقدامات و تدابیری که به منظور اطمینان از مصونیت کشور در برابر اعمال و تحرکات خصمانه انجام می‌پذیرد. همچنین می‌توان آن را عبارت از اقداماتی دانست که دسترسی حریف و عامل غیر مجاز را به «هدف»های مورد نظر غیر ممکن کرده و یا اینکه، حد اقل دشوار سازد.

در معنای دقیق تری «حفاظت را عبارت از کلیه اقدامات، مقررات و قوانین و دست‌و‌عمل‌هایی

^۱ - فیجانی و محمدی ۱۳۹۶

^۲ - اخلاقی ۱۳۷۱ ص ۱

^۳ - سمعی، ۱۳۹۰ ص ۲۳

می‌دانند که به کار گرفته می‌شود تا موضوعات مهم و حیاتی کشور از دسترس افراد غیر مجاز مصون مانده و از تاثیر فعالیت‌هایی نظیر نفوذ، جاسوسی، خرابکاری، براندازی و خطرات طبیعی و سهل انگاری در امان بماند.^۱

اصول حفاظت

با وجود تفاوت‌های موجود بین هدف‌هایی که حفاظت از آن‌ها ضرورت دارد بعضی اصول کلی وجود دارد که می‌توان آن‌ها را برای همه‌ی موضوعات حفاظتی معمول داشت؛ این اصول عبارتند از: ۱- هماهنگی اقدامات حفاظتی در مرحله‌ی طرح ریزی ۲- برآورد استحکام حفاظتی بر مبنای ضعیف‌ترین محل ۳- متناسب بودن اقدام حفاظتی با روش کار و ماهیت هدف ۴- ترکیب متناسب اقدامات حفاظتی ۵- بازرسی و نظارت مداوم اقدامات حفاظتی.^۲

حفاظت گفتار:

حفاظت گفتار یعنی مالک زبان خود بودن، تسلط بر گفتار خود داشتن و بازگو نکردن آنچه در آن سودی نیست.

صلاحیت حفاظتی

صلاحیت حفاظتی یک امتیاز است که به دنبال تعیین صلاحیت افراد، از طرف دستگاه‌های ذی‌ربط به عنوان یک امتیاز(نه یک حق) به فرد واگذار می‌شود. بدیهی است که این امتیاز، یک حق نیست بلکه یک تعهد مادام‌العمر است که تا آخر روی پرونده‌ی فرد می‌ماند.

حفاظت فیزیکی:

حفاظت فیزیکی، مجموعه‌ای از نیروهای حفاظتی تحت نظر حراست سازمان‌ها است که وظیفه‌ی حفظ و نگهداری تأسیسات، اماکن، ابنیه، ساختمان‌ها، تجهیزات و امکانات هر سازمان را به علاوه‌ی کنترل تردد و بازرسی بر عهده دارند و شامل مسئول انتظامات، سرشیفت‌ها و نگهبان‌ها می‌شود.

^۱ - افضل ۱۳۹۰، ص ۲۵

^۲ - باقریان، ۱۳۸۶، ص ۷۶

مسئول انتظامات

مسئول انتظامات فردی است که مسئولیت سرشیفت‌ها و همه‌ی نگهداری‌های یک منطقه یا محل خاص را به عهده دارد و در یک مقطع زمانی مشخص که از ۸ ساعت تا ۲۴ ساعت است مشغول نظارت بر عمل کردن آنان است. (در برخی سازمان‌های کوچک، مسئول انتظامات، مسئولیت حفاظت فیزیکی را نیز به عهده دارد.)

سرشیفت

سرشیفت فردی است که وظیفه‌ی نظارت بر نگهداری‌های یک شیفت (پاس) را به عهده دارد.^۱ سرشیفت فردی است که وظیفه‌ی نظارت بر پست‌های نگهداری و نگهداری‌ها را به عهده دارد او موظف به سرکشی از پست‌ها، تعویض به موقع نگهداری‌ها و توجیه آن‌ها نسبت به پست نگهداری و نحوه حضور در پست‌ها است.

سازمان: منظور از سازمان در این کتاب، تمام وزارت خانه‌ها، سازمان‌ها، ادارات، و شرکت‌های دولتی است که به نوعی در معرض تهدید می‌باشند و حفاظت از آنها ضروری است.

^۱ - نصرتی پاییز ۱۳۹۶

فصل دوم:

تهدید

بخش اول - تهدید و اهمیت شناخت آن:

تهدید عبارت است از: «متصور بودن هرگونه خطر و احتمال ورود آسیب از طریق عوامل مختلف انسانی (جاسوس، سارق، مخالف، معارض و...) و دیگر عوامل محیطی و طبیعی (باران، باد، سیل، زلزله، آتش، موریانه، رطوبت و...) به کشور، سازمان‌ها، جامعه و...»

انواع تهدید

پدیده‌ی تهدید با انواع مختلف، در تمامی حوزه‌های یک نظام حاکمیتی متصور است که به صورت خلاصه به آن اشاره می‌شود.

- تهدید عمومی
- تهدید امنیتی
- تهدید اجتماعی
- تهدید سیاسی
- تهدید نظامی
- تهدید اقتصادی
- تهدید علمی

انواع تهدیدها از نظر عوامل:

- ۱- انسانی (به‌وسیله‌ی انسان انجام می‌شود). سرقت- تخریب- جاسوسی
- ۲- طبیعی (انسان در آن نقش ندارد) طوفان- باران- سیل- آتش‌سوزی
- ۳- محیطی (در برخی مناطق وجود دارد) رطوبت- موریانه

انواع تهدیدها از نظر هدف:

- ۱- جاسوسی
- ۲- تخریب
- ۳- سرقت

نکته ← تهدیدهایی که از ناحیه‌ی جاسوسی متوجه سازمان است با اهداف زیرصورت می‌گیرد.

الف: امتیازخواهی (مثل قضیه‌ی برجام)

ب: باج‌خواهی (مثل برخورد آمریکا، روسیه و ترکیه در قضیه‌ی سوریه)

ج: بازدارندگی (مثل برخورد آمریکا و اروپا در قضیه‌ی موشکی ایران)

اهمیت شناخت تهدید و آسیب

باتوجه به گستردگی و پیچیدگی تهدیدهایی که متوجه سازمان‌ها است، ضرورت شناخت تهدیدها و آسیب‌ها بسیار دارای اهمیت است و سازمان موفق، سازمانی است که انواع تهدیدها را شناسایی و با مدیریت صحیح، تبدیل به فرصت کند. البته بدیهی است که اگر از فرصت‌ها به نحو مطلوب استفاده نشود، با گذشت زمان احتمال تبدیل آن به تهدید وجود دارد.

در این زمینه تلاش لازم حول سه محور خلاصه می‌شود:

- ۱- شناسایی محدودیت‌ها و مقدرات سازمانی.
- ۲- برنامه‌ریزی مؤثر و کارآمد با هدف استفاده بهینه از فرصت‌ها.
- ۳- برنامه‌ریزی مؤثر و کارا با هدف تبدیل تهدیدها به فرصت‌ها^۱

^۱- فیجانی و محمدی جابری زمستان ۹۶

پیامبر گرامی اسلام (ص) می‌فرماید: استعینوا علی امورکم بالکتمان فان ذی‌نعمه محسود^۱ از کتمان و مخفی‌کاری در کارهایتان یاری جوید به‌درستی که هر صاحب نعمتی مورد حسد واقع می‌شود.

در این حدیث گهربار، به سه واژه‌ی مهم که اساس و بنیان کار در حوزه‌ی تهدید به شمار می‌رود، اشاره شده است.

الف: بالکتمان به مفهوم مخفی‌کاری

ب: ذی‌نعمه به مفهوم صاحب نعمت

ج: محسود به مفهوم مورد حسد واقع شدن

با تأمل در این سه واژه، پی می‌بریم که آن حضرت به موضوع "حفاظت" تحت عنوان مخفی‌کاری، موضوع "داشته‌های مادی" تحت عنوان نعمت و موضوع "تهدیدها" تحت عنوان حسد، توجه خاص داشته‌است. پس واضح است که کارکنان سازمان‌ها، ضمن رعایت حفاظت و رازداری، از بیان مسائل اداری و خصوصی، نزد افراد بیگانه خودداری نموده تا مورد طمع بیگانگان واقع نشوند.

اصولاً زمانی تهدید متوجه یک شیء (نعمت) می‌شود که آن شیء ارزش پیدا کند و هر وقت یک شیء ارزش پیدا کرد، خود به خود مورد تهدید (حسد) واقع می‌شود و این‌جا است که وظیفه‌ی آن صاحب شیء است که متناسب با ارزش شیء، از آن حفاظت کند.

وقتی که نکات حفاظتی رعایت شد، امنیت آن به‌طور نسبی تأمین می‌شود. هرچند که امنیت برای افراد جامعه، تا زمانی که طعم تلخ ناامنی را احساس نکرده باشند، قابل درک نیست و زمانی امنیت برای آنان معنا پیدا می‌کند و قابل درک است که حوادثی باعث ناامنی در جامعه شود.

به عنوان مثال اگر یک نقطه از بدن ما آسیب ببیند و احساس درد کنیم، این درد را تا زمانی که احساس می‌کنیم، کاملاً درک کرده و همه‌ی وجودمان درگیر آن است. و این در حالی است که فقط یک نقطه از بدن ما آسیب دیده است و بقیه‌ی اعضاء بدن سالم است اما هرگز متوجه قسمت‌های سالم بدن خود نیستیم و سلامتی‌ها را احساس نمی‌کنیم. امنیت نیز دقیقاً مثل

^۱ - غفاری، ۱۳۷۶ غفاری، ۱۳۷۶